

Επενδύσεις ύψους €30 δις μπορούν να μετατρέψουν την άνοδο των ΑΠΕ σε ευσταθές σύστημα ενέργειας ως το 2030

Σε ομιλία του στο 9^ο Southeast Europe Energy Forum, ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εθνικής Τράπεζας, Παύλος Μυλωνάς, απηύθυνε σαφές μήνυμα: η Ελλάδα πέτυχε γρήγορη επέκταση των ΑΠΕ· το επόμενο βήμα είναι να σταθεροποιηθεί το σύστημα για να καταστούν τα νέα έργα χρηματοδοτήσιμα. Συγκεκριμένα, η πρόκληση σήμερα είναι να μη γίνουμε «θύματα της επιτυχίας μας», καθώς το υψηλό μερίδιο ΑΠΕ χωρίς ανάλογη αρχιτεκτονική αγοράς αυξάνει τη μεταβλητότητα στην τιμή, δημιουργεί λειτουργικές τριβές και απειλεί τη χρηματοδότηση έργων σε ΑΠΕ, αποθήκευση και ακόμη και σε φυσικό αέριο στον μεταβατικό του ρόλο ως «υποδομή ασφαλείας».

Ο κ. Μυλωνάς έθεσε το πρόβλημα με όρους χρηματοδότησης: Οι ταμειακές ροές έχουν καταστεί πολύ αβέβαιες για περιουσιακά στοιχεία με διάρκεια 15–25 έτη. Οι ΑΠΕ έχουν μετεξελιχθεί από «συμπληρωματική» σε κύρια πηγή παραγωγής ενέργειας (43% της ηλεκτροπαραγωγής το 2024, από 24% το 2019) - γεγονός που δυσχεραίνει την εξισορρόπηση ενός συστήματος που τελικά εξαρτάται από τον (ευμετάβλητο) καιρό. Ως συνέπεια, οι διακυμάνσεις τιμών εντάθηκαν, με μηδενικές/αρνητικές τιμές και περικοπές παραγωγής. Παράλληλα, το χαμηλό μερίδιο μακροχρόνιων συμβολαίων σταθερής τιμής στην Ελλάδα επιτρέπει αυτή η μεταβλητότητα να περνά σχεδόν άμεσα στην πραγματική οικονομία. Καθώς η εξάρτηση από τις ΑΠΕ αυξάνεται προς το 2030, το ζήτημα εντείνεται. Ως προειδοποιητικό παράδειγμα λειτουργεί το blackout στην Ισπανία τον Απρίλιο του 2025, όταν η έλλειψη νέου ολιστικού ενεργειακού σχεδιασμού ανέδειξε την ευθραυστότητα συστημάτων με υψηλό μερίδιο ΑΠΕ.

Στη συνέχεια, ο κ. Μυλωνάς τόνισε ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς σταδιακά συγκλίνουν στην ανάγκη για ένα επικαιροποιημένο πλαίσιο αγοράς με συγκεκριμένες προτεραιότητες. Πρώτον, αναβάθμιση δικτύου και διασυνδέσεων με δεσμευτικά χρονοδιαγράμματα, καθώς οι διασυνοριακές συνδέσεις της Ελλάδας παραμένουν κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (δυνατότητα εξαγωγής 4,5% της παραγωγής έναντι στόχου 15% για το 2030) και τμήματα του εσωτερικού δικτύου είναι κορεσμένα. Δεύτερον, αύξηση ζήτησης ηλεκτρισμού, κυρίως μέσω επιτάχυνσης εξηλεκτρισμού σε μεταφορές και θέρμανση (από 26% της κατανάλωσης σε 37% το 2030). Τρίτον, οι μπαταρίες είναι αναγκαίες για να λειτουργήσει ένα σύστημα υψηλών ΑΠΕ. Στην Ελλάδα, έχει ήδη εισαχθεί πλαίσιο αποζημίωσης ετοιμότητας, αλλά οι υπαγόμενοι όγκοι υπολείπονται των αναγκών (0,8 GW έναντι εκτιμώμενων αναγκών 8 GW) και η αδειοδότηση παραμένει αργή. Τέταρτον, αναβάθμιση εργαλείων για τη βραχυπρόθεσμη εξισορρόπηση

της αγοράς, όπως η πιθανοτική μέθοδος προσδιορισμού εφεδρειών (probabilistic dimensioning) και οι έξυπνοι μετρητές (smart meters). Πέμπτον, μέτρα «ασφάλισης» της σταθερότητας τιμών, όπως Διμερείς Συμφωνίες Ενέργειας (PPAs) και Συμβόλαια Διαφοράς (CfDs). Παράλληλα, κρίσιμος παραμένει ο ρόλος των μονάδων φυσικού αερίου (CCGTs), καθώς η αύξηση του μεριδίου ΑΠΕ περιορίζει τις ώρες λειτουργίας αλλά παράλληλα αυξάνει τη σημασία τους ως εφεδρείες ασφαλείας – καθιστώντας προτεραιότητα την εισαγωγή σχημάτων αποζημίωσης για την ετοιμότητά τους.

Κλείνοντας, ο κ. Μυλωνάς τόνισε η Ελλάδα χρειάζεται €30 δισ. έως το 2030 για να μετατρέψει την «έκρηξη» των ΑΠΕ σε σταθερό και ανταγωνιστικό σύστημα ενέργειας (δίκτυα, αποθήκευση, παραγωγή).

Οι τράπεζες, με την Εθνική Τράπεζα σταθερά στην πρώτη γραμμή, θα χρηματοδοτήσουν σημαντικό μέρος των απαιτούμενων επενδύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι οι κανόνες είναι σταθεροί και οι ροές εσόδων σχετικά προβλέψιμες. Πρακτικά, αυτό σημαίνει (i) σαφή κίνητρα για αποθήκευση και μονάδες ασφαλείας, (ii) δεσμευτικές ημερομηνίες για έργα δικτύου και διασυνδέσεις και (iii) ταχύτερη αδειοδότηση. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, το κόστος χρηματοδότησης θα μειωθεί και οι εκταμιεύσεις κεφαλαίων θα επιταχυνθούν, διασφαλίζοντας πρωταγωνιστική θέση για την Ελλάδα στην ευρωπαϊκή τροχιά πράσινης μετάβασης.